

ΟΙ ΡΩΣΟΙ ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΕΣ ΚΑΙ Ο ΤΣΑΡΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Β΄

Μέρος Ζ΄

ΧΑΡΙΤΙ ΘΕΟΥ, συνεχίζουμε την σειρά των άρθρων μας επί του σοβαρωτάτου θέματος των Ἁγίων Ρώσων Νεομαρτύρων με δύο ἐπιστολές.

Ἡ πρώτη ἐπιστολὴ εἶναι τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ὁρωπού καὶ Φυλῆς κ. Κυπριανοῦ, τὴν ὁποία εἶχε ἀποστείλει στὴν ἐφημερίδα «Ὁρθόδοξος Τύπος» ἕνα ἔτος μετὰ τὴν Διακήρυξι τῶν Ρώσων Νεομαρτύρων ὑπὸ τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Διασποράς ἐπὶ τοῦ Ἁγιωτάτου Μητροπολίτου Φιλαρέτου, ὑπερασπιζόμενος τὴν ἱερὰ μνήμη Αὐτῶν.

Ἡ ἐφημερὶς αὐτὴ εἶχε δύο φορές βλασφημήσει χυδαιότατα τοὺς Ἁγίους Ρώσους Νεομάρτυρας καὶ οὐδέποτε ἀνεκάλεσε.

Ἡ δευτέρα ἐπιστολὴ εἶναι τοῦ νῦν Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἐτνα κ. Χρυσοστόμου, τότε Ἀρχιμανδρίτου, εἶχε δὲ ἀποσταλῆ πρὸς τὴν ἰδίαν ἐφημερίδα διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν.

Καὶ οἱ δύο ἐπιστολὲς δὲν ἐδημοσιεύθησαν ὑπὸ τοῦ «Ὁρθοδόξου Τύπου».

Ἄριθ. Πρωτ. 50

Πρὸς τὴν Ἐφημερίδα

«Ὁρθόδοξος Τύπος»

Κάνιγγος 10 – Ἀθήνας (141)

21 Ὀκτωβρίου 1982

Ὄσιου Ἰλαρίωνος

τοῦ Μεγάλου

Ἀγαπητὲ ἐν Χριστῶ κ. Διευθυντά·

Διὰ τῆς παρουσίας ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐκφράσωμεν τὴν βαθυτάτην λύπην μας δι' ὅσα γράφει εἰς τὴν τρίτην συνέχειαν τοῦ ἄρθρου «Ἡ ἀνακήρυξις τῶν ἁγίων», ὁ συνεργάτης Σας κ. Δ. Λατρινὸς περὶ τῶν ἁγίων Ρώσων Νεομαρτύρων.

Συγκεκριμένως, εἰς τὸ φύλλον 525/7.10.82 τοῦ «Ὁρθόδοξου Τύπου» ὁ κ. Δ. Λατρινὸς ἀποκαλεῖ «φαιδρὴ» τὴν ἀνακήρυξιν ὡς ἁγίων ἀπὸ τὴν Ρωσικὴν Σύνοδον τοῦ Μητροπολίτου Φιλαρέτου «τῶν Τσάρων τῆς Ρωσίας καὶ τῶν 2.000 ἀτόμων ποὺ φονεύθησαν στὴν ἐπανάστασι τοῦ 1917!».

Θὰ ἐχαρακτηρίζετο ὡς μεγίστη βλασφημία τὸ ὑποστηριζόμενον ὑπὸ τοῦ κ. Δ.Λ., ἂν δὲν τοῦ κατελογίζαμεν ἄγνοιαν βαθυτάτην, ἐνεκα τῆς ὁποίας ὅμως κλονίζει τὴν εὐλάβειαν τῶν πιστῶν πρὸς τὸ νέφος τῶν ἁγίων Νεομαρτύρων τῆς Ρωσίας.

Θὰ πρέπει λοιπὸν νὰ ἔχη ὑπ' ὄψιν του ὁ κ. Δ.Λ., καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ εὐσεβεῖς, ὅτι δὲν ἀνεκηρύχθησαν (πρὸς ἔτους ἀκριβῶς) ἀδιακρίτως οἱ φονευθέντες κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1917, ἀλλὰ οἱ μαρτυρήσαντες ὑπὲρ Πίστεως, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τοὺς ἀγιωτάτους Ἀρχιερεῖς Βλαδίμηρο Κιέβου καὶ Βενιαμὶν Πετροπούλεως, ἀπὸ τοῦ 1917 καὶ ἐντεῦθεν.

Εἶναι γνωστόν, ὅτι κατὰ τὴν δικτατορίαν τοῦ Λένιν καὶ τοῦ Στάλιν ἐξετελέσθησαν ἄνω τῶν 20.000 ἱερεῖς, ἄνω τῶν 200 Ἐπίσκοποι καὶ ἀναρίθμητοι Λαϊκοί. Ἦδη κυκλοφοροῦν Συναξάρια τῶν ἁγίων Ρώσων Νεομαρτύρων, τὰ ὁποῖα δεικνύουν ἡλίου φαεινότερον, ὅτι ὑπέστησαν βίαιον τέλος ὑπὲρ τῆς Πίστεώς των. Ὁ ἴδιος ὁ Τσάρος

(καὶ ἡ Βασιλικὴ Οἰκογένεια) περιλαμβάνεται εἰς τοὺς ὑπὲρ Πίστεως μαρτυρήσαντας, διότι ἐσφαγιάσθη ἀγρίως, ἐπειδὴ ἀκριβῶς ἦτο ὁ Ὁρθόδοξος Μονάρχης, ὁ «χριστὸς Κυρίου», ὁ βαθύτατα εὐσεβὴς καὶ πρᾶος Αὐτοκράτωρ, πιστὸν τέκνον τῆς Ἐκκλησίας, ἐγνωσμένης ἀρετῆς, συμπαθέστατος εἰς τὸν Λαὸν τοῦ Κυρίου, μισητὸς δὲ εἰς τοὺς ἀθέους.

Οἱ ἀνακηρυχθέντες Νεομάρτυρες τῆς Ρωσίας δὲν ἔχουν καμμίαν ἀπολύτως σχέσιν με τοὺς διὰ πολιτικούς λόγους φονευθέντας κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1917. Εἰς τοῦτο συμφωνεῖ καὶ τὸ γεγονός, ὅτι δύο Ἅγια Λείψανα Νεομαρτύρων, τὰ μοναδικὰ εὐρισκόμενα θαυμαστῶ τῷ τρόπῳ ἐκτὸς Ρωσίας, ἀνεκαλύφθησαν πέρυσι εὐωδιάζοντα ἀρρήτως εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας Μαρίας Μαγδαληνῆς εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἐξετέθησαν εἰς προσκύνησιν (τὰ προσεκύνησε καὶ ὁ Πατριάρχης Διόδωρος, γενόμενος ἐκθαμβος ἀπὸ τὴν εὐωδίαν). Εἶναι τὰ ἱερὰ Λείψανα τῆς Μοναχῆς Ἐλισάβετ (ἀδελφῆς τῆς Τσαρίνας Ἀλεξάνδρας) καὶ τῆς ὑποτακτικῆς αὐτῆς Μοναχῆς Βαρβάρας.

Ἡ Ἀνακήρυξις τῶν Ρώσων Νεομαρτύρων ἦτο ἀπαίτησις τῆς συνειδήσεως τῶν εὐσεβῶν Ρώσων ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ρωσίας, ἡ δὲ Ἱερὰ Σύνοδος τοῦ Μητροπολίτου Φιλαρέτου ἐπροχώρησεν εἰς τὴν πρᾶξιν αὐτὴν ὄχι ἐπιπολαίως καὶ ἐλαφρᾶ τῇ συνειδήσει, ἀλλὰ κατόπιν σοβαρᾶς μελέτης τοῦ ὅλου θέματος, τῶν γραπτῶν καὶ προφορικῶν μαρτυριῶν, ἐκφράσασα οὕτως ὀρθότατα τὴν συνείδησιν τοῦ Λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Θαύματα ἀναρίθμητα ἐγίναν καὶ γίνονται ὑπὸ τῶν Νεομαρτύρων καὶ μόνον ἢ ἀσύγγνωστος ἄγνοια καὶ ἀμέλεια τῶν ἡμετέρων κρατεῖ εἰσέτι ἀπληροφόρητον τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα διὰ τὸ τί ἀκριβῶς συμβαίνει εἰς τὰς κομμουνιστοκρατούμενας χώρας (ιδίως εἰς τὴν Ρωσίαν) καὶ ποίους ἰσχυροὺς προστάτας καὶ μεσίτας μᾶς προσέφερον ἢ Ρωσικὴ γῆ εἰς τὴν ἐποχὴν μας ἐνώπιον τοῦ Θρόνου τῆς Μεγαλωσύνης τοῦ Παντοκράτορος Κυρίου μας, εἰς τὰς ἰκεσίας τῶν Ὁποίων καὶ μόνον ἐλπίζει ὁ στενάζων Ρωσικὸς Λαὸς ὅτι θὰ ἐορτάσῃ κάποτε τὴν ἀνάστασίν του.

Οὐδὲν ἄλλο λοιπὸν ἦτο «φαιδρὰ» ἢ πρὸ ἔτους πρᾶξις τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς, ἀλλ' ἐνέργεια, κατόπιν θείας ἐπινεύσεως, τῶν Ἀρχιερέων, οἱ ὅποιοι δὲν εἶναι οὔτε οἱ τυχόντες, οὔτε φανατικοὶ φίλοι τοῦ Μοναρχισμοῦ, οὔτε ἀμόρφωτοι. Ἀντιθέτως, εἶναι Θεολόγοι μὲ βαθεῖαν Ὁρθόδοξον συνείδησιν, μὲ βιώματα πατερικά, δι' αὐτὸ καὶ ἡ μαρτυρία των εἶναι ἀξιοζήλευτος εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον, καθ' ὅσον κατεδίκασαν ἐπισήμως τὴν παναίρεσιν τοῦ Οἰκουμενισμοῦ καὶ δὲν μετέχουν εἰς τὸ ἀντορθόδοξον καὶ ἀντιεκκλησιαστικὸν Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν.

Μετ' εὐχῶν ἐν Κυρίῳ

† Ὁ Ὄρωποῦ καὶ Φυλῆς Κυπριανὸς *

* * *

Ἀξιότιμε Κύριε (ἐκδότα),

Πρὸ ὀλίγων ἐβδομάδων ὁ Σεβ. Κυπριανός, Μητροπολίτης Ὄρωποῦ καὶ Φυλῆς, μοῦ ἀπέστειλε ἀντίγραφο τῆς πολὺ ἐπίκαιρης καὶ εὐστοχῆς ἐπιστολῆς του πρὸς Ὑμᾶς, ἀναφερόμενος στὰ σχόλια γιὰ τοὺς Ρώσους Νεομάρτυρας, τὰ ὅποια εἶχαν δημοσιευθῆ σὲ σχετικὸ ἄρθρο τῆς ἐφημερίδος σας.

Ὡς Καθηγούμενος ἐνὸς μικροῦ Μετοχίου (στὴν Καλιφόρνια τῶν Η.Π.Α.) τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῶν Ἁγίων Κυπριανοῦ καὶ Ἰουστίνης, τῆς ὁποίας ὁ Σεβ. Κυπριανὸς εἶναι καὶ Καθηγούμενος, γνωρίζω βεβαίως καλῶς τὶς διαφορὰς ἐκδόσεις του. Λόγω τῆς ὑπολήψεως, τῆς ὁποίας χαίρει στὴν Ἀμερικὴ, ὡς ἐνὸς μετριοπαθοῦς καὶ διακριτικοῦ Ἐπισκόπου τῆς Ἑλλάδος, ἔχω μεταφράσει μερικὰ ἀπὸ τὰ ἔργα του στὴν Ἀγγλική.

Ἔτσι εἶμαι ἐγὼ πὺ μετέφρασα τὸ γράμμα, τὸ ὁποῖο ἔστειλε ὁ Σεβασμιώτατος στὴν ἐφημερίδα Σας καὶ διένημα τὴν μετάφρασί μου σὲ διάφορα ὀρθόδοξα περιοδικὰ εἰς Η.Π.Α.

Ἡ ἐπιστολή, ἡ ὁποία ἔχει τώρα ἐμφανισθῆ σὲ τρία περιοδικὰ (προσθέτω, ὅτι τὰ περιοδικὰ ἦσαν δύο διαφο-

ρητικῶν Ὁρθοδόξων Δικαιοδοσιῶν), εἶχε πολὺ θετικὴ ἀνταπόκρισι. Ὁ ἐκδότης τοῦ περιοδικοῦ «Ὁρθόδοξος Ἀμερικὴ», ἐνὸς ἀπὸ τὰ πλέον δημοφιλῆ περιοδικὰ κάθε Ὁρθοδόξου Δικαιοδοσίας εἰς Η.Π.Α., προσωπικῶς μοῦ ἐξέφρασε τὴν εὐχαρίστησί του, γιὰ τὴν πρωτοφανῆ θετικὴ ἀνταπόκρισι ποὺ εἶχε ἢ ἐπιστολὴ τοῦ Ἐπισκόπου Κυπριανοῦ ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστας τοῦ περιοδικοῦ. Εἶναι πράγματι λυπηρὸ τὸ γεγονός, ὅτι τὸ γράμμα δὲν ἐνεφανίσθη στὸν θρησκευτικὸ τύπο τῆς Ἑλλάδος.

* * *

ΤΟ ΘΕΜΑ τῆς Ἀγιοποιήσεως τῶν Νεομαρτύρων τῆς Ρωσίας εἶναι πράγματι πολὺ σπουδαῖο. Ἔχει εὖρει μεγάλῃ ἀπήχησι καὶ στὴν Ἀμερικὴ καί, ἀπὸ ὅ,τι καταλαβαίνω, καὶ στὴν Ἑλλάδα.

Στὴν οὐσία, ἡ Ἀνακήρυξις τῶν Μαρτύρων ἔχει χωρίσει ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἀντιλαμβάνονται τὴν λαϊκὴ εὐσέβεια, ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἔχουν «δουτικοποιήσει» τὸ τί ἐννοοῦν μὲ τὴν ἐννοια ἀγιότης· ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι εἶναι προσεκτικοὶ μελετητὲς τῆς ἱστορίας, ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἐπιπόλαιοι ἀναγνώστες· καὶ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι κατανοοῦν τὸ πνευματικὸ περιεχόμενον τῆς ἱστορίας, ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἀκουσίως θύματα τῆς ἱστορικῆς αἰτιοκρατίας.

Στὴν ἀπάντησί του στὸ ἄρθρο τῆ ἔφημερίδος Σας, ὁ Ἐπίσκοπος Κυπριανὸς μὲ λαμπρὸ τρόπο ἔθιξε αὐτὰ τὰ θέματα, ἀπαντῶν στὴν ἀνεπαρκῆ ἱστορικὴ, θεολογικὴ καὶ προσωπικὴ κατανόησι τοῦ συγγραφέως τοῦ ἄρθρου, μὲ σαφῆ, ἀκριβῆ καὶ εὐκόλως ἀποδεικνυόμενα γεγονότα. Δὲν δύναμαι νὰ ἰσχυρισθῶ, ὅτι διαθέτω τὸ πνευματικὸ ὕψος τοῦ Ἐπισκόπου Κυπριανοῦ· ἔτσι, ἀπλῶς θὰ ἐπαναλάβω τὶς θέσεις του κατὰ τὸν ἰδικόν μου ἀκαδημαϊκὸ τρόπο. Εἶναι λυπηρὸ, ὅτι δὲν ἐδημοσιεύθησαν τὰ λόγια τοῦ Σεβασμιωτάτου, τὰ ὁποῖα θὰ ἠδύναντο νὰ ὀμιλήσουν πολὺ περισσότερον εὐγλωττα ἀπὸ ὅ,τι θὰ ἠδυνάμην ἐγώ.

* * *

ΕΧΕΙ σημασία νὰ γίνῃ κατανοητὸ τὸ γεγονός, ὅτι οἱ Νεομάρτυρες τῆς Ρωσίας δὲν εἶναι μόνο μερικὲς χιλιά-

δες. Ὁ ἐπίσημος κατάλογος εἶναι φυσικὰ περιορισμένος. Ἄλλ' ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι στήν πραγματικότητα ἐφονεύθησαν γιά τήν Πίστι τους ἀπό τοὺς κομμουνιστὰς εἶναι ἀναρίθμητοι. Πράγματι, ὅπως ἕνας συνάδελφος Καθηγητῆς ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Χάρβαρντ εἶπε, δὲν θὰ ἀφίστατο τῆς πραγματικότητος νὰ ἰσχυρισθοῦμε, ὅτι σχεδὸν ἑκατὸ ἑκατομμύρια ἄνθρωποι ἔχουν ἀποθάνει στὰ χέρια τῶν κομμουνιστῶν, ἴσως τὸ 1/4 ἐξ αὐτῶν γιά τήν Πίστι τους.

Ἡ Ἀνακήρυξις ὡς Ἀγίων αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων (ἡ ὁποία ἐπίσημως ἐγίνετο ὑπὸ τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Διασποράς), εἶναι μία πράξις εὐσεβείας – πράξις ὀντολογικῆς σημασίας. Εἶναι μία πράξις, ἡ ὁποία συνδέει ὅλους μας μὲ ἐκεῖνους, οἱ ὁποῖοι, παρὰ τὶς προσωπικὲς τοὺς ἁμαρτίες ἢ τὰ προσωπικά τοὺς ἐλαττώματα, ἀνύψωσαν τὶς ὑπάρξεις τοὺς πρὸς ἔνωσι μὲ τήν Πίστι τους· οἱ ὁποῖοι πρὸ τῆς ἐπιλογῆς μεταξὺ τῶν πολιτικῶν ὠφελημάτων καὶ τῆς προσωπικῆς τοὺς Πίστεως, ἀνύψωσαν τὴν ἁμαρτωλὴ θέλησί τοὺς σὲ κάτι βαθέως πνευματικό. Ἡ Ἀνακήρυξις δὲν ἔλαβε ὑπ' ὄψιν τῆς μόνον τὸ παρελθόν, ἀλλὰ καὶ τὸ μέλλον.

* * *

ΠΡΕΠΕΙ ἐπίσης νὰ κατανοήσουμε, ὅτι ἡ Ἀνακήρυξις τῶν Νεομαρτύρων, οὕσα ἐκ τῆς φύσεώς τῆς πνευματικῆς σημασίας, ἀφορᾷ ὅλους αὐτοὺς, οἱ ὁποῖοι ἀπέθαναν γιά τήν Πίστι τους, συμπεριλαμβανομένου τοῦ Τσάρου καὶ τῆς Οἰκογενείας του.

Ὅπως εἶναι γνωστό, τὸ θέμα τῆς Ἀγιότητος δὲν εἶναι μόνον θέμα προσωπικῆς ἀρετῆς ἐνὸς προσώπου (ἀφοῦ καὶ ὁ ληστής εἰσῆλθε κατ' εὐθείαν στὸν Παράδεισο, ἐπειδὴ ἐξωμολογήθηκε στὸν Χριστὸ – χωρὶς, πρέπει νὰ σημειώσουμε, νὰ ἀπαρνηθῇ τὶς προσωπικὲς τοὺς ἁμαρτίες), ἀλλ' ἐπίσης ἐνέχει (ἡ Ἀγιότης) καὶ πνευματικὴ σημασία.

Ἐνας ληστής, ὁ ὁποῖος ἀποθνήσκει στὸ πλευρὸ τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ἕνας ἄνθρωπος ἰδιαίτερας σημασίας. Ἐ-

NICHOLAS

νας Τσάρος, ὁ ὁποῖος ἀποθνήσκει ὑπὸ τὴν ἰδιότητά του ὡς κεφαλῆς μιᾶς Ὁρθοδόξου χώρας, εἶναι κάτι ἰδιαίτερο. Θὰ πρέπει νὰ ὑπῆρξε ἕνα πνευματικὸ ἀγαθὸ στὴν κοινωνία αὐτή, ὅπου τόσοι πολλοὶ ἄνθρωποι ἀπέθαναν λόγῳ τοῦ μίσους τῶν ἐπαναστατῶν γιὰ τὴν κοινωνία αὐτή, ἕνα ἀγαθὸ τὸ ὁποῖο προεκάλεσε τὸ εἶδος τῆς δαιμονικῆς ἀγριότητος τῆς Ρωσικῆς Ἐπανάστασεως, ἃν καὶ αὐτὸ τὸ πνευματικὸ ἀγαθὸ ἴσως ἐκαλύπτετο ἀπὸ ἀνθρώπινα σφάλματα.

ALEXANDRA

Ἔτσι, ἐπίσης, παρὰ τὴν ἀνθρώπινη ἀδυναμία, πρέπει νὰ ὑπῆρξε μεγάλη πνευματικὴ ποιότης στὸν Τσάρο (καὶ τὴν Οἰκογένειά του), ἡ ὁποία προεκάλεσε μία ὁμάδα δολοφόνων νὰ φονεύσουν αὐτὸν καὶ τὴν Οἰκογένειά του (οἱ ὁποῖοι ἀπέθαναν μὲ προσευχὰς στὰ χεῖλη τους καὶ ἐνῶ ἔκαναν τὸ σημεῖο τοῦ Σταυροῦ), νὰ κόψουν τὰ σώματά τους σὲ κομμάτια καὶ μετὰ νὰ διαλύσουν τὰ ὑπολείμματα μέσα σὲ ὄξυ.

OLGA

TATIANA

Ὁ Ἠγέτης τῆς Ρωσίας, ὁ λαὸς του καὶ ἡ Ἐκκλησία ἀντιπροσωπεύουν πνευματικὰ πράγματα. Εἶναι ἐνωμένοι ὑπεράνω τῶν ἀνθρωπίνων προσωπικοτήτων τους. Καὶ ἡ Ἀνακήρυξις τους ὡς Ἁγίων δὲν ἦταν μία «παπικὴ» ἀπόφασις αἰφνιδίας ἀγιοποιήσεως, ἀλλὰ μία κοινὴ ὁμολογία ὀλοκλήρου τῆς συνειδήσεως τῆς Ἐκκλησίας περὶ τῆς πνευματικότητος, ἡ ὁποία ἐκπέμπεται ἀπὸ αὐτοὺς ἐπὶ ἑπτὰ δεκαετηρίδες περιπίου.

* * *

MARIE

ANASTASIA

ALEXIS

ME τὴν ἔλευσι τῆς μπολσεβικικῆς προπαγάνδας, τῆς «λαϊκῆς ἱστορίας», τῆς ἱστορίας τὴν ὁποία ἀντιλαμβάνεται ὁ λαὸς (ἢ, ὅπως πράγματι συνέβη στὴν Ρωσία, τῆς ἱστορίας, ἡ ὁποία **ἐπεβλήθη** στὸν λαό), πολλοὶ μὴ Ρῶσοι ἐπίσης ἀρχισαν νὰ ἀποδέχωνται τὴν κομμουνιστικοποιημένη ἱστορία.

Γιὰ τὸν λόγο αὐτό, εἶναι σύνηθες τὸ φαινόμενο νὰ φανταζώμεθα, ὅτι οἱ Ρῶσοι Ἐπίσκοποι τῆς ἐποχῆς τῆς Ἐπαναστάσεως ἦσαν κοσμικοὶ ἄρχοντες καὶ ὅτι ὁ Τσάρος καὶ ἡ Οἰκογένειά του ἐχόρευαν, ἐνῶ ὁ λαὸς λιμοκτονοῦσε. Ὅποιαδήποτε ἀντίθετος ἀποψις τῆς ἱστορίας ἀποδίδεται εἰς «ἀγγραμμάτους» καὶ «φασίστες».

Ἐν τούτοις, ἡ μελέτη πολλῶν ἱκανῶν ἱστορικῶν καὶ κοινωνιολόγων τοὺς ἔχει ὀδηγήσει νὰ πιστεύσουν, ὅπως καὶ ἐγώ, ὅτι ὁ Τσάρος ἦταν ἓνας πολὺ εὐσεβής, διακριτικὸς ἡγέτης, ὁ ὁποῖος ἦταν συχνὰ τὸ θυμὰ ἐπαναστατικῶν συνωμοσιῶν, οἱ ὁποῖες εἶχαν σκοπὸ νὰ διαστρέψουν τὶς ἡγετικές του ἱκανότητες. Καὶ ἐνῶ πολλοὶ Ἐπίσκοποι στὴν Ρωσία παρεσύροντο ἀπὸ τὰ θέλητρα τοῦ κόσμου, ὅταν ἦλθε ὁ καιρὸς, ἐθυσίασαν τὴν ἴδια τους τὴν ζωὴ γιὰ νὰ ὁμολογήσουν τὴν Ἐκκλησία καὶ νὰ προστατεύσουν τὰ ποιμνιά τους.

Ἡ προσεκτικὴ μελέτη τῆς ἱστορίας δὲν εἶναι «λαϊκὴ» ἱστορία. Ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι δὲν εἶναι σὲ θέσι νὰ ἀντιληφθοῦν τὴν σπουδαιότητα τῆς ἐπιστημονικῆς ἀντικειμενικότητος, συχνὰ χρησιμοποιοῦν τὸ πρόσχημα τῆς «ἀντικειμενικότητος», γιὰ νὰ ὑποστηρίξουν τὰ ἱστορικά τους ψεύδη. Αὐτὸ εἶναι ἰδιαίτερος ἀληθὲς στὴν Ρωσικὴ ἱστορία.

Καθίσταται ἀνόητον τὸ γεγονός, ὅτι «Ὁρθόδοξοι» ἐπιστήμονες γράφουν, ὅπως προσφάτως συνέβη ἐδῶ στὶς Η.Π.Α., ὅτι ὁ οἰοσδήποτε πιστεύει στὴν Ἁγιότητα τοῦ Τσάρου, εἶναι ἀπλῶς μὴ ἐπαρκοῦς μορφώσεως. Ἐπειδὴ ἔχω πέντε πτυχία Πανεπιστημίου (περιλαμβανομένου ἐνὸς διδακτορικοῦ ἀπὸ ἓνα ἀπὸ τὰ πλέον γνωστὰ Πανεπιστήμια τῆς χώρας), ἐπειδὴ ἔχω κατὰ καιροὺς διδάξει σὲ διάφορα Πανεπιστήμια καὶ ἔχω ὠρισμένες ἱκανότητες ὡς συγγραφεὺς καὶ ἐπιστήμων, αἰσθάνομαι προσβεβλημένος μὲ τέτοιου εἴδους δηλώσεις. Ὡς συνήθως, ἔγιναν ἀπὸ ἓναν ἐπιπόλαιο μελετητὴ τῆς ἱστορίας, ὁ ὁποῖος διαθέτει περισσότερη αὐθάδεια παρὰ γνώσεις.

* * *

Ἡ ΜΕΓΑΛΗ ΙΔΕΑ, τὴν ὁποίαν ἡ στρατευομένη Ἐκκλησία ἔφερε εἰς ἡμᾶς τοὺς Ὁρθοδόξους, ἐκηρύχθη γιὰ

πρώτη φορά ἐλευθέρως ἀπὸ τὸν μεγάλο Αὐτοκράτορα Κωνσταντῖνο, τοῦ ὁποῖου ἡ ἀγιότης ἀποδεικνύεται περισσότερο, διότι ὑπετάγη στὴν ἱστορικὴ θέλησι τοῦ Θεοῦ, παρὰ ἀπὸ οἰαδήποτε προσωπικά του γνωρίσματα Ἀγιότητος.

Αὐτὴ ἡ Μεγάλῃ Ἰδέα ἐπεβίωσε στὴν δόξα τῆς Βυζαντινῆς Πολιτείας. Δὲν ἀπωλέσθη ἀπὸ τὶς περιπέτειες τῆς ἱστορίας, διότι ὅταν ἀπέθανε στὸ Βυζάντιο, διετηρήθη στὴν Ἁγία Ρωσία.

Αὐτὴ ἡ Μεγάλῃ Ἰδέα – αὐτὴ ἡ πραγματοποιήσις τῆς Θελήσεως τοῦ Θεοῦ μέσα στὴν ἱστορία – εἶναι ἐκ τῶν βασικῶν χαρακτηριστικῶν τῆς χριστιανικῆς θεωρήσεως τῆς ἱστορίας. Ἀκριβῶς ὅπως ἡ ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ στὴν προσωπικὴ μας ζωὴ δίδει ἔννοια καὶ ταυτότητα, ἔτσι ἡ Μεγάλῃ Ἰδέα προσδίδει πνεῦμα στὴν δομὴ τῆς ἱστορίας.

Καὶ κατανοώντας τὴν ἱστορία μὲ τὸν τρόπο αὐτό, ποῖός δύναται νὰ ἀμφισβητήσῃ τὸ τί ἦταν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖο ξέσπασε τὴν μανία του στὴν τελευταία Βυζαντινὴ Πολιτεία, δηλαδὴ τὴν Ἁγία Ρωσία; Καὶ ποῖός, μὲ τὸ ἴδιο κριτήριο, δύναται ἔστω καὶ πρὸς στιγμὴν, νὰ ἀμφιβάλλῃ γιὰ τὸν Μεγάλον ρόλο, ὁ ὁποῖος ἦταν προετοιμασμένος γιὰ τὸν Βασιλομάρτυρα Νικόλαο, ὁ ὁποῖος ἐτερμάτισε (προέπεμψε) τὴν Μεγάλῃ Ἰδέα, θυσιάζοντας τὴν ζωὴ του γιὰ τὸ Κράτος;

Ὅπως ἀκριβῶς οἱ Ἐπίσκοποι, οἱ ὁποῖοι προσηλώθησαν στοὺς σταυροὺς καὶ ἐσταυρώθησαν ἀπὸ τοὺς δαιμονισμένους μπολσεβίκους, ἔτσι ἀκριβῶς ὁ Βασιλομάρτυς Νικόλαος ἐσταυρώθη στὸ πηδάλιο τοῦ πλοίου τῆς Πολιτείας. Ἡ Ἀνακήρυξις του καὶ ἡ Ἀνακήρυξις τῶν πολλῶν ἑκατομμυρίων μαρτύρων μαζί του, εἶναι γεγονότα, τὰ ὁποῖα δίδουν σημασία στὴν ἱστορία μας, τὰ ὁποῖα μᾶς ὀμιλοῦν περὶ τοῦ παρελθόντος καὶ τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ φέρουν ἄσχημα προμηνύματα γιὰ τὸ μέλλον.

Ἄλλοίμονο σὲ ὅλους μας ἐάν, παρανοώντας κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο τὴν φύσι τῆς Ἀγιότητος, τὰ ἱστορικὰ γεγονότα, τὰ ὁποῖα σαφῶς ἀνατρέπουν τὶς αἰτιοκρατικές, κοσμικές ἀπόψεις περὶ ἱστορίας καὶ τὴν Μεγάλῃ

Ἰδέα, ὅπως ἀναφαίνεται στὴν Βυζαντινὴ Πολιτεία, ἀρνούμεθα ἐν ὀνόματι τῆς Ὀρθοδοξίας ἐκείνους, οἱ ὅποιοι εἶναι μεγάλοι μεσολαβηταὶ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ στοὺς ἀπίστευτους χρόνους πού ζοῦμε.

Ἡ Μεγάλῃ Ἰδέα ἀπῆλθε. Ἡ Μεγάλῃ Θλίψις μᾶς ἀναμένει τώρα. Καὶ πράγματι, ὁ ἄνθρωπος πού ἀδυνατεῖ νὰ κατανοήσῃ αὐτό, εἶναι μωρός.

Ταπεινῶς σᾶς εὐχαριστῶ, γιὰ τὴν εὐκαιρία πού μοῦ ἐδόθη, νὰ γράψω ὀλίγα λόγια γιὰ τὸ σπουδαῖο αὐτὸ θέμα.

† Ἀρχιμανδρίτης Χρυσόστομος **
(νῦν Ἀρχιεπίσκοπος Ἑτνα)

(Ἐπεταὶ τὸ Μέρος Η')

(*) Περιοδ. «Ἅγιος Κυπριανός», ἀριθ. 167/Νοέμβριος 1982, σελ. 135-136, μὲ ἐλαφρὲς βελτιώσεις.

(**) Περιοδ. «Ἅγιος Κυπριανός», Μάϊος-Ἰούλιος 1986, σελ. 46-49, μὲ ἐλαφρὲς βελτιώσεις.